gemeente Capelle aan den IJssel

Actieplan Circulaire economie 2023 - 2026

Samen werken aan een circulair Capelle aan den IJssel

Voorwoord

In onze ambities voor de toekomst van de stad zeggen we: 'In 2050 is Capelle een duurzame en groene stad.' Hier werken we hard aan; niet alleen omdat het een mooie ambitie is, maar ook omdat we een bijdrage willen leveren aan de uitdaging om straks nog een wereld te hebben waar het goed en gezond leven is.

Voorwaarde voor een duurzame samenleving is een circulaire economie. Een belangrijk kenmerk van een circulaire economie is het voorkómen van afval en het zo goed mogelijk gebruiken van onze grondstoffen. We kunnen producten repareren, ombouwen, hergebruiken of er totaal andere producten van maken. Er zit een schat aan grondstoffen in spullen die we nu vaak nog afval noemen. We staan voor de uitdaging om in 2050 gebruik te maken van nieuwe vormen van energie. Deze duurzame energie is afkomstig van natuurlijke bronnen die altijd worden aangevuld. Denk aan wind- en zonne-energie, aardwarmte, waterkracht en buitenluchtwarmte. Het opzetten daarvan is ook een flinke uitdaging!

De economie zoals we die nu kennen is nog grotendeels lineair. Daarin delven we grondstoffen, die we verwerken tot producten. Deze gebruiken we een tijd en dan gooien we ze weg. Dus een rechte lijn van grondstof naar de afvalbak. In een circulaire economie sluiten we de kring. Dat betekent dat de grondstof steeds opnieuw wordt hergebruikt. We moeten dus op een heel andere manier met grondstoffen omgaan. En daar kunnen we in Capelle ook een bijdrage aan doen. Dit doen we samen: de gemeente, de Capellenaar en het bedrijfsleven.

Het bedrijfsleven speelt een grote rol in de transitie omdat zij hun bedrijfsprocessen en de ontwikkeling van duurzame producten kunnen aanpakken. De gemeente gaat zich vooral richten op kennis ophalen en delen, op het stimuleren van samenwerking en de voorwaarden scheppen om te experimenten. Dit doen wij om de Capellenaar en de ondernemers zo goed mogelijk te kunnen helpen. Goede voorbeelden hiervan zijn de oprichting van de Green Business Club Fascinatio en het kennisplatform duurzaam ondernemen, waar we mét de ondernemers hard aan bouwen. Hier leren we veel van elkaar.

En natuurlijk kunnen ook Capellenaren zelf meewerken aan een meer circulair Capelle. Door goed afval te scheiden, spullen langer te gebruiken en een tweede leven te gunnen en producten te kopen die duurzaam zijn gemaakt. Het is belangrijk en tegelijk leuk om een steentje bij te dragen aan een circulaire economie.

Als wethouder Duurzaamheid zet ik mij in voor de samenwerking, het creëren van mogelijkheden en het mogelijk maken van innovatieve ontwikkelingen. En natuurlijk door te zorgen dat onze gemeentelijke organisatie nóg meer werkt op een manier die in een circulaire en duurzame wereld past. Goed samenwerken levert namelijk voordeel op voor iedereen. Daarin hebben we al mooie stappen gezet met elkaar. Denk aan het toevoegen van circulariteit in ons inkoopbeleid, of het hergebruik van materialen in onze openbare ruimte en het benutten van reststromen uit ons groenbeheer.

Laten wij samen verder aan de slag gaan met de overgang naar een circulaire economie!

Sjoerd Geissler
Wethouder Duurzaamheid

De voedselbank in Capelle redt een vrachtwagen voedsel per week van de afvalberg.

Inhoud

		blz.
Samenvatting		4
Leeswijzer		5
Woordenlijst		5
Hoofdstuk 1	Circulaire acties en projecten	8
Hoofdstuk 2	Samenwerking in de regio	16
Hoofdstuk 3	Capelse doelgroepen in de circulaire economie	18
	Doelgroep gemeentelijke organisatie	18
	Doelgroep Capellenaren	19
	Doelgroep het Capelse bedrijfsleven	21
Hoofdstuk 4	De invloedsfeer van de gemeente in de circulaire transitie	22
Hoofdstuk 5	Wat is een circulaire economie en hoe werkt het?	24
Geraadpleegde bronnen		27

Samenvatting

De gemeente Capelle aan den IJssel gaat aan de slag met circulariteit. Dit is belangrijk omdat de grondstoffen die in al onze producten zitten steeds schaarser worden. Daar krijgt iedereen mee te maken, dus ook wij in Capelle aan den IJssel. Om in 2050 een circulaire economie te hebben, houden wij ons in Capelle aan den IJssel aan de landelijke doelstellingen. Deze doelen hebben wij vertaald naar de werkelijkheid en de uitdagingen van Capelle aan den IJssel en naar tussendoelen voor de komende jaren. In dit plan leest u hoe wij deze Capelse doelen gaan bereiken, welke drie doelgroepen we hierbij onderscheiden en welke acties we daarvoor nemen.

Dit doen wij op diverse manieren en door het maken van kleine en grote stappen. We gaan samenwerkingen aan met organisaties binnen en buiten onze gemeentegrenzen. We doen onderzoek of werken mee aan onderzoek van anderen. We trekken nauw op met Capelse bedrijven en de Capellenaar. We informeren en delen kennis van anderen intensief. En we gaan ook binnen onze gemeentelijke organisatie integraal aan de slag om de circulaire mogelijkheden samen te verkennen en de kansen te pakken, om ons gezamenlijke doel in 2050 te halen.

In Capelle aan den IJssel richten wij ons op drie doelgroepen: de Capellenaar, de bedrijven in Capelle en als gemeente pakken we ook onze eigen organisatie aan. Ieder van deze doelgroepen heeft een eigen rol in de circulaire transitie en voor iedere doelgroep volgen wij een op maat gemaakte aanpak. We zijn in Capelle al met veel zaken op de goede circulaire weg. Er worden de afgelopen jaren mooie circulaire resultaten gehaald, maar er zal een tandje bij moeten.

Het gaat er in de kern om dat iedereen weet wat circulariteit is en hoe zij, op ieders eigen manier, kunnen bijdragen aan een circulaire economie.

"Klinkt goed, die circulaire economie. Maar ik print al dubbelzijdig en drink fairtrade koffie, dus ik ben goed bezig." En zo blijven we grotendeels doen wat we altijd deden...

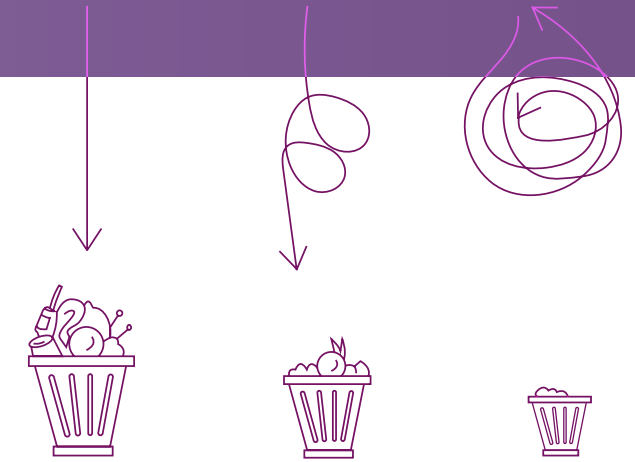

lineaire economie | **recycle economie** | **circulaire economie**

Een circulaire economie draagt bij aan economische, maatschappelijke en klimaatdoelen. Minder productie zorgt voor minder broeikasgassen. Het terugdringen van het gebruik van virgin delfstoffen (fossiel en metalen) zorgt voor minder ecologische verstoring. Circulaire oplossingsrichtingen als repareren, deeleconomie en product as a service, gaan zelfs nog een stap verder en beïnvloeden de consumptie en de betaalbaarheid van producten. En het beter benutten van lokale markten tegenover wereldwijde markten, vermindert transport en daarmee uitstoot en stimuleert de lokale werkgelegenheid.

De transitie naar een circulaire economie is een relatief nieuwe uitdaging en daarom binnen de gemeentelijke organisatie een vrij jong taakveld. Het is realistisch om te stellen dat we over vier jaar nog géén volledig circulaire economie hebben in Capelle aan den IJssel. In dit actieplan beschrijven we wél concrete stappen om de komende jaren stappen te zetten richting die circulaire economie. De focus ligt vooral op ontdekken. Dit doen wij door samen kansen te onderzoeken, uit te proberen (vooral in pilots) en daarvan te leren. Op basis van de resultaten daarvan kunnen wij keuzes gaan maken hoe wij circulariteit willen implementeren in onze gemeentelijke organisatie en in onze stad. Die keuzes bepalen vervolgens de benodigde capaciteit en uitvoeringsbudget op langere termijn. Deze maken nog geen deel uit van dit actieplan.

Leeswijzer

Dit actieplan vertelt u wat de gemeente Capelle aan den IJssel de komende jaren gaat doen aan circulariteit.

In hoofdstuk 1 gaan wij meteen in de actiestand. U leest hier welke acties wij gaan uitvoeren om de drie Capelse doelgroepen mee te nemen in de circulaire economie. De vraag 'Wat gaan wij doen", wordt hierin beantwoord. In hoofdstuk 2 en 3 leest u meer over onze samenwerkingen en doelgroepen. Met sommige starten wij een nieuwe samenwerking en met andere partners versterken wij de samenwerking. Hoewel vaak gedacht wordt dat de circulaire transitie een opgave is voor de landelijke politiek of opgepakt dient te worden door het bedrijfsleven, leest u in hoofdstuk 4 meer over waar een gemeente wel degelijk invloed kan uitoefenen. Omdat het onderwerp circulair heel breed is, en u mogelijk behoefte heeft aan meer kennis hierover, geven wij in hoofdstuk 5 iets meer uitleg over het begrip.

Kledingruil

Woordenlijst

Waar hebben we het over als wij het hebben over circulariteit in dit plan? Circulair, circulaire economie en circulariteit worden vaak door elkaar gebruikt. De woorden worden vaak op verschillende manieren uitgelegd.

Als wij in dit plan deze woorden gebruiken, bedoelen wij het volgende

- **Circulair** is het steeds weer opnieuw gebruiken van dezelfde grondstoffen. We zeggen dan ook wel dat de grondstoffen in een gesloten kring/ systeem zitten. Pas als de grondstof echt volledig op is gaan we het vernietigen / verbranden. Het verspillen van komt hierdoor zo min mogelijk voor. Hierdoor behouden de grondstoffen zo lang morgen hun waarde. Bron: GDCI (bestaat uit MVO NL, PIANOo, RWS, NEVI)

- Dit hele proces noemen wij **circulariteit**. Dit is het maken en houden van de gesloten kring (dus het technische proces).

- En als wij het technische proces goed kunnen laten werken dan kan het op meerdere plaatsen worden gebruikt. Dat heet **de circulaire economie**. In de circulaire economie worden de verschillende grondstoffen steeds opnieuw gebruikt om steeds verschillende dingen te maken. De producten die gemaakt worden zijn in de circulaire economie gemaakt met duurzame energie. Producten, onderdelen en materialen behouden hun waarde in gesloten kringlopen.

In dit plan staan verschillende woorden die vaktermen zijn of die verschillende dingen kunnen betekenen. Daarom is er een woordenlijst opgesteld met de betekenis van deze woorden, die ziet u op de volgende twee pagina's.

Woordenlijst

Biobased materialen
Materialen die zijn gemaakt van natuurlijke bronnen en/of materialen. Voorbeeld: vezels, suiker(s) of eiwitten.

Circulair
Het steeds weer opnieuw gebruiken van dezelfde grondstoffen.

Circulaire economie
Een systeem waarin afval niet meer bestaat omdat afval weer een grondstof is geworden voor een nieuw product.

Circulariteit
Het technische proces dat het mogelijk maakt dat de grondstoffen steeds weer opnieuw gebruikt kunnen worden.

Duurzaam
Dat iets niet op raakt/ dat iets lang meegaat zonder schade aan te brengen aan de omgeving en de toekomstige generaties.

Duurzame transitie
Een radicale transformatie richting een duurzame samenleving.

Ecologische verstoringen
Een storing in een omgeving. Deze storing kan door verschillende redenen veroorzaakt worden.

Grondstoffen
Alle materialen waarvan producten gemaakt worden. Dit kunnen natuurlijke materialen zijn zoals metalen, hout of olie. Maar ook kunstmatig gemaakte materialen zoals plastic.

Grondstoffenhub
Een locatie waar het brengen en halen van reststromen (vaak in de regio) geregeld wordt.

Grondstoffentafels
Initiatief van provincie Zuid-Holland waar makers en kopers van reststromen elkaar vinden.

Hoogwaardig hergebruik
Het opnieuw gebruiken van materialen met zo min mogelijk verlies van grondstoffen en/of waarde.

Kredietvoorwaarden
Afspraken waar bedrijven zich aan moeten houden om geld / een lening te krijgen.

Lineaire economie
Een systeem waarin producten gemaakt worden – gebruikt worden – en dan worden weggegooid.

Modulariteit/ modulair
Een modulair product kan in onderdelen (dus modules) uit elkaar worden gehaald. Een voordeel hiervan is dat onderdelen gerepareerd of vervangen kunnen worden, zodat het product niet weggegooid hoeft te worden.

Monostromen
Reststromen die bestaan uit één materiaalsoort of één type product, waarbij recycling of hergebruik mogelijk is.

Woordenlijst

Multi-stakeholder opgave
Een taak/ opdracht waar verschillende personen/ bedrijven bij betrokken zijn. Deze personen/ bedrijven hebben meestal niet dezelfde wensen.

Product as a Service (PaaS)
Het lenen van spullen om er gebruik van te maken. Bijvoorbeeld een leaseauto of zonnepanelen. Je gebruikt het product zonder het te kopen. En als het op is of je gebruikt het niet meer dan geef je het terug.

Productieketen
Het hele proces van het maken van een product tot het verkopen ervan.

Recycling
Het opnieuw gebruiken van materialen of grondstoffen.

Reststromen
Grondstoffenstromen die eerst afval genoemd werden.
Nu noemen we het een reststroom in plaats van afval.

Urban mining
Een manier om grondstoffen voor het maken van spullen uit de stad te halen. De grondstoffen worden niet meer uit de natuur of uit de grond gehaald maar uit gebruikte spullen.

Virgin grondstoffen
Grondstoffen die nog niet eerder gebruikt of verwerkt zijn en direct uit de aarde/natuur gehaald worden. Bijvoorbeeld kolen en aardgas.

Druiventeelt op Fascinatio.

1 Circulaire acties en projecten

In dit hoofdstuk beschrijven wij welke activiteiten en projecten we uitvoeren in de tijd van dit actieplan. Het gaat om activiteiten en projecten waar de gemeente zelf invloed op kan uitoefenen. De verantwoordelijkheid die de gemeente per actie heeft, varieert. Meestal is de gemeente verantwoordelijk voor informeren, stimuleren of faciliteren. Soms is dat ook zaken organiseren. De acties zijn onderverdeeld naar drie doelgroepen: de gemeentelijke organisatie, het Capelse bedrijfsleven en de Capellenaar.

De nadruk in de acties ligt op het **aangaan van samenwerkingen** (het samenbrengen van partijen), het **doen van onderzoek om** de circulaire transitie te versnellen en het **delen van kennis** met de diverse doelgroepen.

Doelgroep gemeentelijke organisatie

Actie 1

Collega's kennis laten maken met circulariteit en de rol van de gemeente hierin	
Circulaire economie is een ingewikkeld begrip. Vaak heeft men een beperkt idee van wat het betekent en waar de (wegen naar) circulaire oplossingen liggen. Daardoor is het vaak moeilijk om een link naar je 'eigen' vakgebied te maken. De enige weg naar een circulaire economie is een integrale aanpak, waarin alle gemeentelijke vakgebieden samenwerken. Om dit voor elkaar te krijgen, zetten wij in op nauwe samenwerking met alle vakgebieden binnen de gemeente, waarbij we gezamenlijk onderzoeken waar de circulaire mogelijkheden liggen, wat de prioriteiten zijn en hoe we tot 100% circulair komen. Belangrijk daarbij is om te bepalen waar de koppelkansen liggen en wat het iedereen oplevert.	
Impact	Iedereen begrijpt wat circulair is en wat dit betekent voor ieders vakgebied. Hiermee ontstaat enthousiasme en mede-eigenaarschap voor circulaire oplossingen.
Wat gaan we doen	Communicatieplan maken om alle doelgroepen binnen de gemeentelijke organisatie te informeren.
Betrokkenen	Alle collega's binnen de gemeente, Capels management team (CMT), het college, de gemeenteraad .
Planning	Het communicatieplan wordt opgesteld in 2023. Dit voeren wij in stappen uit.

Actie 2

Circulair inkopen	
De gemeente koopt veel spullen bij verschillende bedrijven. Door eisen te stellen aan de producten en diensten van die bedrijven kan de gemeente met haar inkoopbeleid circulaire keuzes maken.	
Impact	Op termijn hebben alle gemeentelijke aanbestedingen en inkopen een circulaire toets.
Wat gaan we doen	Samen met vakgebied inkoop inventariseren waar en hoe wij het gemeentelijk inkoopbeleid en de aanbestedingsprotocollen kunnen aanvullen met circulaire ambities en toetsingscriteria. Let op: de circulaire mogelijkheden verschillen sterk per product en branche. Één pilot starten op het gebied van circulair inkopen.
Betrokkenen	Alle inkoop gerelateerde medewerkers, decentrale inkopers, de bedrijven waar nu gekocht wordt.
Planning	Afhankelijk van beschikbare capaciteit

Bufferblocks voor wateropvang

Actie 3

Samen met Beheer circulariteit een integraal onderdeel maken van alle beheertaken	
De verschillende taken binnen de gemeentelijke basistaak 'beheer openbare ruimte', bieden grote kansen in de versnelling van de circulaire transitie. Aan de ene kant omdat er zeer grote hoeveelheden materiaal omgaan in dit vakgebied. Aan de ander kant omdat er zowel technisch als procesmatig al veel ervaring is op het vlak van het benutten van circulaire kansen (ook in Capelle aan den IJssel).	
Impact	**Schoon**, **heel**, **veilig** meets **circulair**. Bewustzijn over circulair en integraal eigenaarschap.
Wat gaan we doen	Samen met Beheer in kaart brengen waar de circulaire kansen liggen, de prioriteiten en de werkwijze bepalen.
Betrokkenen	Alle betrokkenen van het vakgebied beheer (ingenieursbureau, beheerders, mt, inkopers, etc) en vakgebied duurzaamheid, college, raad.
Planning	2024

"Het thema circulair in gemeentes is vaak bij 1 persoon belegd, terwijl de rest van de organisatie lineair doordendert..."

Actie 4

Samen met wegbeheer inventariseren waar meer circulaire mogelijkheden liggen bij het beheer van verhardingen	
Verhardingen binnen de gemeente betreft trottoirs, bestrating, wegen, putten, kolken, asfalt, stoepranden, etc . Allemaal producten die we binnen de gemeente in overvloed hebben, periodiek vervangen en die een forse grondstofclaim en CO2 uitstoot veroorzaken in zowel productie als transport. Deels wordt al gewerkt volgens duurzame principes als bij het hergebruik van klinkers. In de praktijk wordt toch vaak gekozen voor 'nieuw' en op basis van virgin grondstoffen. Hier liggen meestal kostenaspecten en ruimteaspecten aan ten grondslag. Samen zoeken we uit waar de kansen en obstakels liggen. We starten voor de grootste kans één pilot op het gebied van verhardingen.	
Impact	Verlaging gemeentelijke footprint ketensamenwerking
Wat gaan we doen	Samen met wegbeheer onderzoeken waar verdergaande circulaire mogelijkheden liggen (technisch en procesmatig) en wat er nodig is om deze stappen te kunnen zetten. Nagaan wat nodig is aan ketensamenwerking en regionale samenwerking om kansen uit te voeren. Één pilot starten op het gebied van circulaire verhardingen.
Betrokkenen	In eerste instantie het werkveld wegbeheer. In later stadium aannemers GWW, mobiliteit en projecten (in verband met depotbehoefte)
Planning	2024 inventarisatie circulaire kansen 2025 uitvoering kansrijke pilot

Actie 5

Samen met groenbeheer inventariseren waar meer circulaire mogelijkheden liggen bij het groenbeheer	
Gemeentelijk groenbeheer biedt kansen om biobased grondstoffen binnen de gemeentegrenzen te benutten (onderdeel van urban mining). Deze grondstoffen kunnen in diverse gevallen het gebruik van virgin en/of fossiele grondstoffen vervangen. Daarnaast kan circulair groenbeheer de biodiversiteit bevorderen en CO2 impact verlagen. Samen zoeken we uit waar de kansen en obstakels liggen. We starten voor de grootste kans één pilot op het gebied van groenbeheer.	
Impact	Verlaging gemeentelijke footprint Ketensamenwerking Verbetering biodiversiteit
Wat gaan we doen	Samen met groenbeheer onderzoeken waar verdergaande circulaire mogelijkheden liggen (technisch en procesmatig) en wat er nodig is om deze stappen te kunnen zetten. Nagaan wat nodig is aan ketensamenwerking en regionale samenwerking om kansen uit te voeren. Één pilot starten op het gebied van groenbeheer.
Betrokkenen	In eerste instantie het werkveld groenbeheer. In later stadium aannemers en inkoop.
Planning	2024 inventarisatie circulaire kansen 2025 uitvoering kansrijke pilot

Actie 6

Monitoren hoe Capelle aan den IJssel circulair vooruitgaat

Het meten en monitoren van circulariteit van de economie is geen eenvoudige opgave. Hierbij spelen twee uitdagingen. De eerste uitdaging is, dat er nog geen uniforme standaard voor is. De andere uitdaging is dat er zoveel variabelen zijn die de mate van circulariteit kunnen weergeven. Met andere woorden, meet je circulariteit door de hoeveelheid reststromen te meten, of juist de hoeveelheid gebruikte grondstoffen? Of kijk je naar de grondstoffen die teruggewonnen worden, of juist naar het aantal innovatieve pilots, of samenwerking tussen bedrijven? En hoe meet je de aanpassing van wetgeving?

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) werkt al enkele jaren aan een robuuste monitoring van de Nederlandse circulaire economie en ontwikkelt daarbij in samenwerking met o.a. Rijkswaterstaat, TNO en CBS een monitoringstool. In Capelle aan den IJssel volgen we zoveel mogelijk de systematiek van monitoren die PBL hanteert (ook in de onderzoeken die op het gebied van circulariteit (laten) uitvoeren.

Impact	Inzage in de circulaire stappen die in Capelle aan den IJssel gezet worden.
Wat gaan we doen	De vooruitgang van Capelle aan den IJssel op het vlak van circulaire economie meten, waarbij we zoveel als mogelijk de systematiek van het PBL volgen.
Betrokkenen	Vakgebieden duurzaamheid, geo informatie en economie.
Planning	Tweejaarlijks in de monitor programma duurzaamheid

Boekenruil

Van Capels bermgras kan papier of meubelplaat gemaakt worden.

"Circulaire kansen voor bedrijfsmatige reststromen zijn enorm. Zonde als gemeentes daar geen rol in nemen..."

Doelgroep bedrijfsleven Capelle aan den IJssel

Actie 7

Delen van goede voorbeelden van Capelse bedrijven op het gebied van circulariteit	
Circulair werken heeft bij veel bedrijven (nog) geen prioriteit. Bedrijven hebben het te druk met hun werk uitvoeren. Dit betekent niet dat ze niet willen. Ze weten vaak niet waar ze moeten beginnen, of zien de bedrijfsmatige voordelen niet. Vanuit participatie en samenwerking met Capelse bedrijven komt naar voren dat er behoefte is aan kennisdeling en goede voorbeelden.	
Impact	Door bedrijven met elkaar in contact te brengen kunnen zij van elkaar leren en samen optrekken. De circulaire transitie gaat hierdoor sneller en de toekomstbestendigheid van het Capelse bedrijfsleven vergroot hierdoor.
Wat gaan we doen	In afstemming met bedrijfsleven organiseren van bijeenkomsten voor duurzaam ondernemen.
Betrokkenen	Capelse bedrijven en bedrijfsnetwerken, vakgebied economische zaken.
Planning	Jaarlijks terugkerend.

Actie 8

Aanjagen circulaire transitie Capels bedrijfsleven	
Bedrijven zijn verantwoordelijk voor hun eigen duurzame bedrijfsvoering. Wij ondersteunen bedrijven om dit proces te versnellen. Kern van de boodschap is: "met aandacht voor circulair ondernemen, vergroot je in de toekomst het succes van jouw bedrijf". De vorm van de ondersteuning is deels afhankelijk van behoefte van de markt en kan variëren van financiële bijdrage, tot het zelf organiseren en nemen van de regie, of het actief met elkaar verbinden van bedrijven.	
Impact	Bedrijven krijgen meer inzicht in de bedrijfsmatige circulaire kansen. Hierdoor versnelt de circulaire transitie, ontstaat meer ketensamenwerking en wordt de Capelse economie toekomstbestendiger.
Wat gaan we doen	Wij helpen ondernemers om de vertaalslag te maken van wetgeving en beleid naar de praktijk met concrete acties en handelingsperspectief. Wij steunen innovaties en pilotprojecten. Wij richten ons hierbij op het verminderen van het gebruik van grondstoffen, het hergebruiken van reststromen, aansluiting bij regionale grondstoftafels en het delen van goederen en diensten.
Betrokkenen	Bedrijfsinvesteringszones (BIZ'en), Green Business Clubs, parkmanagement, werkvelden economische zaken en duurzaamheid.
Planning	Starten in 2023.

Actie 9

Aangehaakt blijven bij regionaal netwerk om circulaire economische kansen zo goed mogelijk te benutten	
Circulaire transitie is alleen mogelijk in samenwerking. Vaak zijn kansen slechts op schaalgrootte en in regionaal verband te realiseren. Het kan hier gaan om benodigde economische ruimte, schaalgrootte van afzetmarkt, koppelen aanbieders en afnemers van circulaire grondstoffen, maar ook om beschikbare subsidies en investeringen. De kansen zitten in het benutten van kennis, samenwerken in onderzoek en pilots, benutten van schaalvoordelen en benutten van beschikbare financiën.	
Impact	Versnelling circulaire transitie en vergroten samenwerking.
Wat gaan we doen	Wij blijven nauw betrokken bij circulaire ontwikkelingen van Provincie Zuid Holland, Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Rijkswaterstaat, Vereniging Nederlandse Gemeenten etc. Met als doel Capelse bedrijven te koppelen aan bedrijfseconomische regionale kansen.
Betrokkenen	Bedrijfsinvesteringszones (BIZ'en), Green Business Clubs, parkmanagement, vakgebied economische zaken, regionale partijen
Planning	doorlopend

Oprichting Green Business Club Fascinatio

Onderzoek onder Capelse bedrijven toont tientallen circulaire kansen om te verzilveren.

Doelgroep Capellenaren

Actie 10

Informeren van inwoners over belang van circulariteit	
Als het begrip circulariteit al bekend is bij de gemiddelde burger, gaat het vaak niet verder dan afval scheiden en recyclen. Daarmee gaat een groot deel van onze grondstoffen verloren. Ook heeft men vaak het idee dat circulair erg complex is en dat men als individu weinig bij kan dragen aan de transitie. Bewust gedrag bij aanschaffen en weggooien van producten, vormt hier een groot deel van de oplossing.	
Impact	Bewuste inwoners, die bewuster consumeren, spullen minder snel weggooien en zien dat hun bijdrage waardevol is, leuk kan zijn en geld bespaart.
Wat gaan we doen	Informeren van inwoners over belang van circulariteit. En met praktische en laagdrempelige voorbeelden laten zien dat circulair naast nuttig, óók leuk én kostenbesparend kan zijn.
Betrokkenen	Capellenaren, vakgebieden communicatie en afval, Irado
Planning	Doorlopend. In samenwerking met medewerkers van afval meer inzetten op communicatie over het voorkomen van afval .

Actie 11

Beter benutten van de circulaire mogelijkheden van huishoudelijk afval	
Circulaire kansen voor huishoudelijk afval, liggen met name op het vlak van het voorkomen van huishoudelijk afval en het optimaal winnen en hergebruiken van grondstoffen. Vaak komt dit neer op het verlengen van de levensduur van producten door te repareren of tweedehands te gebruiken. Wordt een product uiteindelijk alsnog afgedankt, dan kan het optimaliseren van de inzameling van monostromen de circulariteit bevorderen. Grondstoffen worden dan beter en hoogwaardiger hergebruikt en er wordt minder afval verbrand. Mogelijke oplossingsrichtingen zijn: - optimalisatie milieustraat / grondstofhub - inzet afvalcoaches op milieustraat - uitbreiden faciliteren / ontzorgen Capellenaren - het plaatsen van doneerringen voor petflessen en blikjes	
Impact	Hoogwaardiger circulair gebruik van grondstoffen. Afval wordt een grondstof. De levensduur van producten en materialen wordt verlengd.
Wat gaan we doen	Onderzoek naar optimalisatie monostromen, waardoor huidige afvalstromen in toekomst geen afval meer worden. Pilot uitvoeren met doneerringen.
Betrokkenen	Vakgebied afval, Irado, Capellenaren, Het Goed, Repaircafé
Planning	In afstemming met vakgebied afval.

Actie 12

Aangehaakt blijven bij regionaal netwerk m.b.t. kansen en ontwikkelingen ten behoeve van voorkoming huishoudelijk afval en optimalisatie hergebruik reststromen.	
Rijkswaterstaat, ISA (innovatie stedelijke afvalinzameling), VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten), NVRD (verenigde reinigingsdiensten) en diverse gemeenten en afvalinzamelaars, werken samen op het vlak van optimalisatie inzameling, scheiding en hoogwaardig hergebruik van afval / reststromen.	
Impact	Minder huishoudelijk afval
Wat gaan we doen	Delen van kennis en benutten van (financiële) kansen op het vlak van hoogwaardig hergebruik reststromen.
Betrokkenen	Werkvelden afval en duurzaamheid, Rijkswaterstaat, ISA (innovatie stedelijke afvalinzameling), VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten), NVRD (verenigde reinigingsdiensten) en diverse gemeenten en afvalinzamelaars.
Planning	doorlopend

De verpakkingsvrije kruidenier.

2 Samenwerking in de regio

De gemeente heeft de grootste invloed binnen de gemeentegrenzen. Maar omdat veel circulaire oplossingen een bepaald schaalniveau vereisen, is het erg belangrijk om als gemeente intensief samen te werken in de regio. Zo heb je voor recycling bijvoorbeeld voldoende afval nodig, voor biobased materiaal voldoende afnemers, voor een circulaire hub voldoende plek, en zo zijn er nog vele voorbeelden waarbij de schaal van belang is, om tot de beste circulaire aanpak te komen.

In Capelle aan den IJssel zetten wij de komende jaren in op het blijven onderhouden en aangaan van samenwerkingen, het delen van kennis en onderzoeken met partijen buiten de gemeentegrenzen. Dit doen wij al of dit willen wij gaan doen met de volgende organisaties: buurgemeenten, Irado, de MRDH, de provincie Zuid-Holland, VNG, NVRD, Rijkswaterstaat en kennisinstituten als Hogeschool Rotterdam, YES Delft en Erasmus Universiteit Rotterdam. Deze samenwerking zijn de afgelopen jaren zeer waardevol geweest. Hieronder beschrijven wij enkele bestaande samenwerkingen om te laten zien waar die relaties toe leiden op het vlak van de circulaire economie in Capelle.

Provincie Zuid-Holland
grondstofanalyses bedrijventerreinen en regionale hubs

De provincie Zuid-Holland voert grondstoffenanalyses uit op bedrijventerreinen in Zuid Holland. Daarbij wordt bekeken wat de soorten en hoeveelheden vrijkomende reststromen zijn en voor welke bedrijfstak dit waardevolle grondstoffen kunnen zijn. Ook wordt de restwaarde van deze stromen in kaart gebracht (de huidige economische waarde, maar ook de circulaire potentiële economische waarde).

In 2022 heeft Capelle aan den IJssel hieraan meegewerkt voor de bedrijventerreinen Capelle XL en Rivium (zie www.circulairbizz.nl). Ook de komende jaren blijven wij nauw betrokken en zetten wij ons in om Capelse bedrijven, waar relevant, te koppelen aan de grondstoffentafels waar de provincie aan werkt. Aan deze 'tafels' ontmoeten vraag en aanbod van reststromen elkaar.

MRDH
onderzoek en duurzame versnellingssubsidies

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag, heeft als belangrijk speerpunt de toekomstbestendigheid van de regionale economie en de aantrekkelijkheid van het economisch vestigingsklimaat. Dit heeft de afgelopen jaren een versnellingssubsidie voor het bedrijventerrein Capelle West opgeleverd. Met een focus op circulaire kansen voor Capelse bedrijventerreinen, blijven wij nauw betrokken bij onderzoeken en financierings- en subsidiemogelijkheden.

Aan de grondstoffentafels van de Provincie Zuid Holland, vinden bedrijven met reststromen elkaar.

Rijkswaterstaat / ISA

onderzoek, kennisdeling en samenwerking op vlak van afval/ reststromen

De vakgebieden duurzaamheid en afval hebben regelmatig overleg met de werkgroepen van ISA (Innovatie Stedelijke Afvalinzameling). Hierbij delen we actuele kennis m.b.t. circulaire kansen voor reststromen. Onze gesprekspartners zijn Rijkswaterstaat, VNG, NVRD en diverse andere gemeenten. Capelle zet hierbij in op de volgende werkgroepen:

- Aansluiting bij werkgroep bedrijfsafval. Dit is gericht op het benutten van bedrijfsmatige KWD afvalstromen (kantoor, winkel, dienstverlening). Deze afvalstroom is sterk vergelijkbaar met huishoudelijk afval.
- Aansluiting bij werkgroep ruimtelijke ontwikkeling. Dit heeft als doel om circulaire reststromen in stedelijke verdichtingsgebieden en hoogbouw te benutten.
- De komende jaren zal onze aandacht ook gaan naar de landelijke opvolging van het landelijk afvalplan (LAP3) naar een circulair materialenplan (CMP1).

Provincie Zuid-Holland

leerkring circulaire zonnepanelen

In 2022 is intensief samengewerkt met de provincie Zuid-Holland in een leerkring 'circulaire zonnepanelen'. Zonnepanelen zijn een uitstekend middel om duurzame energie te genereren. Het product zelf is echter bij lange na nog niet duurzaam; de productie ervan is sterk vervuilend, er gaan enorm veel kritische materialen in, de productie vindt veelal aan de andere kant van de wereld plaats, en de (toekomstige) afvalstroom is enorm en niet benut.

Doel van de leerkring was te onderzoeken welke rollen overheden (centraal en decentraal) kunnen pakken om zonnepanelen duurzamer te maken. De resultaten zijn terug te lezen op https://ce.nl/publicaties/kennisnotities-circulair-zuid-holland

Capelle zet hierbij in op de volgende acties:

- Verkennen van de mogelijkheid om circulariteit onderdeel te maken van de aanbesteding zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed.
- In overleg met afvalverwerkers werken aan oplossingen voor aparte inzameling en hergebruik van panelen.
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor het inzetten van tweedehands panelen.

In 2022 heeft Byewaste 22.389 kg bruikbare grondstoffen opgehaald bij Capellenaren thuis.

3 Capelse doelgroepen in de circulaire economie

De circulaire economie gaat over het anders omgaan met grondstoffen. En aangezien (bijna) alles bestaat uit grondstoffen of draait om het gebruik van grondstoffen, is het een complexe multi-stakeholder opgave. Een opgave waarbij nagenoeg iedereen een betrokken partij is en een rol heeft.

De rollen verschillen van elkaar en ook het kennisniveau en de mate van invloed is niet voor iedere betrokken partij gelijk. Daarom zetten wij in Capelle in op een op maat gemaakte benadering per doelgroep.

De doelgroepen:
- De gemeentelijke organisatie
- De Capellenaar
- Het Capelse bedrijfsleven

Doelgroep gemeentelijke organisatie
Als wij circulaire economie willen stimuleren, maar als gemeente nog lineair inkopen of beheren, dan is dat niet handig. En als er een doelstelling is om de circulaire economie op te zetten, maar de uitvoering nog niet circulair is, dan worden de doelen niet behaald. Capellenaren vragen van de gemeenten dat wij consequent handelen en een voorbeeldrol vervullen.

Circulair denken en een goed grondstoffenbeleid kan je gebruiken in elk vakgebied binnen de gemeente. Binnen de gemeente moeten alle vakgebieden goed samenwerken om consequent stappen te zetten naar een circulaire economie. Dit is niet altijd makkelijk en er is een andere manier van denken voor nodig om dit te veranderen.

De afgelopen jaren zijn al verschillende successen gehaald binnen de gemeente. Er zijn grote stappen gezet om het duurzame inkoopbeleid verder te verduurzamen door hier circulariteit aan toe te voegen. Denk hierbij aan het toevoegen van circulaire eisen en gunningscriteria. Hiermee hebben we regelmatig de markt en onze (onder)aannemers flink uitgedaagd om hun diensten en producten te verduurzamen en hun verantwoordelijkheid te nemen in hun eigen productie en productieketens.

En ook op het vlak van openbaar beheer en groenbeheer zijn we flinke progressie aan het boeken, door ons maaibeleid aan te passen en groene reststromen circulair te benutten. Er zijn ook vakgebieden waar wij nog aan kunnen werken. Wat kopen wij voor in onze kantine? Hoe circulair en/of besparend zijn we met ons eigen afval? Zijn al onze ingekochte producten en diensten al volledig circulair? Hoe verhouden we ons tot ontwikkelaars en investeerders als het gaat om bouwprojecten? En zijn de vele producten die in het beheer van de buitenruimte en voor onze bestrating gebruikt worden al circulair?

De komende jaren pakken wij verschillende van deze onderwerpen binnen de gemeente verder op met onze vakcollega's. Wij gaan hierin als eerst op zoek naar de circulaire mogelijkheden en welke prioriteiten we daar gezamenlijk aan kunnen/willen geven. Dit bekijken wij per vakgebied. Dit doen wij omdat wij als gemeente ook weten dat wij nog veel stappen te zetten hebben en om het goede voorbeeld te geven. Een circulaire economie bouwen gaat met vallen en opstaan. Dat geldt voor alle betrokken partijen, dus ook voor de gemeente zelf. En we willen ervoor zorgen dat de circulaire transitie een gemeentebrede opgave wordt en niet slechts een ambitie binnen het programma duurzaamheid.

Doelgroep Capellenaren

Burgers spelen een minstens zo belangrijke rol in de circulaire economie als overheden en bedrijven. Door de Capellenaar bewust te maken van zijn/haar/hen gedrag en hen de mogelijkheden te geven om afval te verminderen of zelfs te voorkomen, maken wij stappen naar een circulaire economie. Wat je niet koopt, wordt ook geen afval. En wat je repareert of tweedehands koopt, hoeft niet opnieuw geproduceerd te worden. En dat bespaart grondstoffen, vermindert energieverbruik en voorkomt uitstoot.

Als gemeente kunnen we hierin informeren en helpen. Dit doen we vooral door de Capellenaar te ontzorgen. Bijvoorbeeld door het thuis ophalen van spullen die nog een keer gebruikt kunnen worden. Ook laten wij hiermee zien dat bewust gedrag leuk en uitdagend kan zijn, geld kan besparen en zorgt voor een betere wereld. We ondersteunen verschillende maatschappelijke initiatieven waarbij circulariteit een rol speelt, zoals kleding- of boekenruilbeurzen. Of we doen aan dit soort acties mee, bijvoorbeeld aan het NK-tegelwippen. Ook organiseren wij zelf verschillende acties, zoals: subsidies op regentonnen, het uitdelen van gratis zakken compost of het organiseren van een plantenruilbeurs.

In onze aanpak brengen wij duurzame maatschappelijke initiatieven en organisaties onder de aandacht bij verschillende doelgroepen. Denk hierbij aan het Repaircafé, kringloopwinkels, uitleeninitiatieven (zoals de Speelotheek) en pop- & cultuurpodium Capslok. Dit doen wij door ze te betrekken bij gemeentelijke projecten zoals het jaarlijks symposium en ze te noemen in nieuwsbrieven en websites, in het energieloket en tijdens de week van de duurzaamheid. De reden dat wij dit doen is om de verschillende doelgroepen te vertellen over de verandering waar wij met z'n allen in zitten. En om met veel goede voorbeelden te laten zien dat we al veel mooie stappen maken.

Bewustwording
Dit heeft te maken met het informeren van inwoners dat minder afval niet alleen beter is voor het milieu, maar ook vaak kostenbesparing kan betekenen. Bijvoorbeeld door producten te (laten) repareren en op die manier langer te gebruiken. Of door producten te delen (denk aan deelfietsen, deelscooter, maar ook buurtkringen voor het delen van (tuin)gereedschap). Ook het onder de aandacht brengen van kringloopwinkels, het repaircafé, vintagewinkels en reparatiewinkels (fiets, schoenen, kleding, telefoons) draagt bij aan de bewustwording dat niet alles nieuw gekocht hoeft te worden. De operationele acties zijn dan ook de komende jaren gericht op voorlichting. En ook het geven van het goede voorbeeld als gemeente (en daarover communiceren) is erg belangrijk.

Huishoudelijk afval
Een groot deel van circulaire oplossingen ontstaat uit reststromen of afval. Bij particuliere huishoudens kan dit op twee manieren. Aan de ene kant door grondstoffen zo goed mogelijk hoogwaardig her te gebruiken (zo hoog mogelijk recyclingspercentage). En daarnaast, nog veel effectiever, door afval te voorkomen. De vakgebieden duurzaamheid en afval zetten fors in op bewustwording rondom het voorkomen van afval en op het optimaliseren van de inzameling van kansrijke monostromen. Op die manier worden deze reststromen behoed van verbranding en circulair hoogwaardig(er) benut.

Monostromen
Dit zijn afvalstromen die apart worden ingezameld omdat zij goed herbruikbaar zijn en op die manier een hogere restwaarde hebben dan wanneer ze gezamenlijk worden ingezameld. Denk hierbij aan papier en glas, die al jaren efficiënt en met goed resultaat worden ingezameld en hergebruikt.

Andere kansrijke stromen zijn boeken, elektronica, speelgoed en textiel. Testen met het apart inzamelen hiervan in Capelle, zijn het afgelopen jaar zeer succesvol gebleken. De gebruikte inzamelmethodiek door Byewaste (samenwerkingsverband met Irado) met elektrisch vervoer is hierbij vernieuwend, omdat de Capellenaar via een app een persoonlijke afspraak maakt met de inzamelaar.

Er loopt momenteel ook een pilot met de afvalstroom van matrassen voor aparte inzameling. Naast het feit dat deze grondstoffen hoogwaardig hergebruikt kunnen worden, wordt de hoeveelheid huishoudelijk afval dat verbrand wordt vele malen kleiner. De komende periode zullen wij ons verder richten op kansrijke monostromen en tevens de mogelijkheden van een grondstoffenhub in Capelle (laten) onderzoeken.

Doelgroep het Capelse bedrijfsleven

Circulair draait om het hergebruiken van grondstoffen. Bedrijven zijn hierin belangrijk. Voor bedrijven betekent dit dat zij er in al hun bedrijfsactiviteiten op richten dat de levensduur van grondstoffen, producten en onderdelen zo lang mogelijk blijft (bron: MVO Nederland). Die verantwoordelijkheid hebben zij echter niet alleen. Dit doen zij samen met de gemeente.

Samenwerken

Door samenwerkingen tussen de overheid en maatschappelijke organisaties kunnen er flinke stappen worden gezet om de circulaire transitie te versnellen.

Bedrijven richten zich vooral op hun eigen werk en eigen branche. De gemeente kan op verschillende gebieden iets betekenen voor de bedrijven. Bijvoorbeeld door het ontwikkelen van duurzame en toekomstbestendige bedrijventerreinen. Of om een actieplan te maken voor de hele gemeente of een bredere regio. Denk hierbij aan samenwerking en kennisoverdracht met buurgemeenten, provincie, metropoolgebied Rotterdam-Den Haag (MRDH), waterschap, Vereniging van Nederlands Gemeenten (VNG), kennisinstituten en ga zo maar door.

Samenwerkingen zitten soms ook in onverwachte hoek. In samenwerking met de milieudienst kan de gemeente ook een belangrijke rol spelen door vergunningen te verlenen en te handhaven. Door proeven kan de lokale regelgeving tijdelijk worden aangepast. Hierdoor kunnen grondstoffen wel worden opgeslagen waar dit nu nog niet kan door de regelgeving van dit moment.

Innovatie en kennisdeling

Kennis op het vlak van circulariteit ontwikkelt zich momenteel razendsnel. Niet alleen technische kennis over recycling, materiaalbesparende productie, of afval, maar ook proceskennis op het vlak van inkoop, fiscale mogelijkheden, eigendomsrecht, of deeleconomie.

De komende jaren zet de gemeente daarom in op het intensief (blijven) delen van deze kennis met bedrijven en bedrijfsnetwerken. En ook haalt de gemeente kennis op bij bedrijven, sectoren en regionale overheden en vertaalt deze kennis naar een breed netwerk van bedrijven in Capelle.

Bedrijfsafval

Er zijn grote circulaire kansen waar het gaat om reststromen van bedrijven. Het afval van het ene bedrijf is grondstof voor het andere bedrijf. Oplossingen waar samen met het bedrijfsleven naar gekeken kan worden zijn het aantal inzamelaars van bedrijfsafval op bedrijventerreinen. Zij kunnen zich aansluiten bij de provinciale grondstoffentafels (zie woordenlijst). Bij de grondstoffentafels ontmoeten de aanbieders en kopers van reststromen elkaar.

Als laatste kan de gemeente ook helpen en (bij)sturen als medefinancier van regionale budgetten om duurzame investeringen te stimuleren. En de gemeente heeft zelf ook een grote invloed als inkoper van verschillende producten.

Duiker van snoeihout.

4 De invloedsfeer van de gemeente in de circulaire transitie

Veel gemeenten worstelen met de vraag welke rol zij kunnen en moeten pakken op weg naar een circulaire economie. Want is dit niet de taak van de landelijke overheid?

Gemeente Capelle aan den IJssel volgt de landelijk gestelde ambities om in 2030 voor 50% en in 2050 voor 100% circulair te zijn. Dit is een enorme opdracht. En de lokale overheden hebben bij veel van de stappen die we moeten zetten slechts geringe invloed. Er zijn echter wel degelijk manieren waarop gemeenten invloed hebben op de circulaire transitie. En het bewandelen van nieuwe wegen en aangaan van nieuwe samenwerkingen is dé manier om een circulaire economie te bereiken.

Een ander misverstand is dat de circulaire economie de verantwoordelijkheid is van het bedrijfsleven. Hoewel inderdaad in de industrie de grootste grondstofstromen en ook reststromen (we hebben het niet meer over afval in een circulaire economie) omgaan, is het niet reëel de verantwoordelijkheid voor een circulaire economie volledig bij de markt neer te leggen. Bedrijven richten zich namelijk op hun eigen bedrijfsvoering en winstgevendheid en zelfs binnen hun eigen branche hebben zij vaak weinig invloed. Daarom ligt ook hier een rol voor gemeenten op te pakken.

Een flink aantal concrete acties waarmee wij in Capelle aan den IJssel de komende jaren aan de circulaire economie werken, staan in hoofdstuk 1 al genoemd.

Onderstaande tabel laat daarnaast zien op welke manieren gemeenten nog meer invloed uit *kunnen* oefenen op de circulaire transitie. Of wij in Capelle aan den IJssel ook alle methoden willen en kunnen inzetten, gaan we gezamenlijk de komende jaren ontdekken. Hoe je het ook wendt of keert, circulaire economie is nog een relatief nieuw taakveld.

Onderwerp	Invloed en voorbeeldrol van de gemeente
Wetgeving en proefprojecten (pilots)	In samenwerking met bedrijfsnetwerken, de bedrijfsinvesteringszones, Irado en de milieudienst DCMR kan de gemeente werken aan circulaire oplossingen. Bijvoorbeeld door grondstofinzameling, hoogwaardig hergebruik en door regelluwte toe te passen binnen proefprojecten.
Circulair inkopen	De gemeente kan door haar inkoopvolumes het marktaanbod beïnvloeden. Door circulaire eisen en duurzame ambities op te nemen in haar inkoopbeleid, kan zij sturen op het gewenste effect in de markt.
Gemeentelijk vastgoed verduurzamen	Met de aanpak van gemeentelijk vastgoed, kan de gemeente een voorbeeldrol vervullen. Denk hierbij aan het gebruik van circulaire bouwmaterialen, circulaire isolatiematerialen en circulaire zonnepanelen. Of door te kijken naar hergebruik en revisie van materialen en modulariteit.
Circulaire bouw en gebiedsinrichting (woning-, utiliteits- en wegenbouw)	Bij woning-, utiliteitsbouw en grond-, weg- en waterbouw (GWW) zijn veel materiaalstromen. Het uit de grond halen, de productie van de materialen en het transport zijn vaak sterk milieubelastend. Hierin kan de gemeente ambities stellen.

Onderwerp	Invloed en voorbeeldrol van de gemeente
Lobbyagenda en regionale samenwerking	Vanwege haar maatschappelijke rol, kan de gemeente bij uitstek een rol spelen in regionale samenwerkingen. Denk hierbij aan partijen als overheidsinstanties, de non-profit sector, onderwijs en kennisinstituten, ondernemersnetwerken, brancheorganisaties en particuliere initiatieven.
Financiering, subsidies, etc.	Naast financiële middelen inzetten, kan de gemeente ook een rol spelen in het aanvragen van regionale en provinciale subsidies en leningen. Dit kan ten goede komen aan de lokale economie, onderzoek en maatschappelijke initiatieven

adoptieboompje

Inzetten op kennisnetwerken, kennisdeling en publiek-private samenwerkingen	Circulaire oplossingen zijn divers. Soms technisch, soms procesmatig of juridisch. Door gebruik te maken van de kennis in veel verschillende sectoren, kan de circulaire transitie versneld worden.
Gemeentelijk grondstoffenbeleid	Door voorlichting willen wij in Capelle de komende jaren veel grondstoffen terugwinnen en 'redden' van verbranding. Hierbij gaat het niet alleen om reststromen van huishoudens maar ook van bedrijven. **Bedrijfsafval / reststromen** Gemeenten hebben een zorgplicht voor huishoudelijk afval en een belang om de gemeente gezond en leefbaar te houden. Als het gaat om bedrijfsafval is formeel die rol zeer beperkt. Veel gemeenten vinden het belangrijk om ook bij bedrijfsafval betrokken te zijn. De manier van inzamelen van bedrijfsafval heeft namelijk impact op de leefomgeving. En er liggen flinke kansen voor meer circulariteit bij bedrijfsafval. Dit wordt namelijk vaak nog niet gescheiden, terwijl een groot deel van het bedrijfsafval qua samenstelling sterk lijkt op huishoudelijk afval (kantoor-, winkel-, dienstenafval). Bron: Rijkswaterstaat, ministerie van infrastructuur en waterstaat "Toekomstbestendige inzameling KWD-bedrijfsafval"

Uitkomst

De gemeente Capelle aan den IJssel pakt haar brede verantwoordelijkheid binnen de circulaire transitie. Dit doen wij door onze rol richting inwoners en bedrijven te vervullen, maar ook door ons bewust te zijn van regionale ontwikkelingen en de kansen die zich voordoen en deze te pakken.

5 Wat is een circulaire economie en hoe werkt het?

Als we een circulaire economie willen opzetten, dan moeten wij anders met onze grondstoffen omgaan. De Europese en landelijke doelen zijn hierin heel helder: in 2030 hebben wij een 50% circulaire economie met als einddoel een volledig circulaire economie in 2050. (www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050)

Sommige oplossingen zijn best eenvoudig. Sommige zijn inmiddels al behaald. Denk aan het scheiden en hergebruiken van afvalstromen als glas en papier. Als we een stap verder willen zetten dan vraagt dat van ons allemaal een verandering in hoe wij nu keuzes maken en omgaan met spullen. Een onderdeel daarvan is een sterke samenwerking tussen verschillende partijen. Dat lijkt een open deur, maar is toch vaak een stuk lastiger dan men denkt. Dat komt doordat de samenwerking die nodig is voor een circulaire economie anders is dan we gewend zijn en vaak veel stappen verder gaat. Denk bijvoorbeeld aan samenwerking in de productie- en distributieketen. De landelijk ingevoerde producentenverantwoordelijkheid is hiervan een goed voorbeeld (bv het statiegeld op petflessen en blikjes). Maar ook lastig te beïnvloeden systemen zoals het belastingstelsel, Europese wetgeving, of kredietvoorwaarden van banken moeten aangepast worden.

2030 lijkt ver weg, maar dat is al over 6,5 jaar en wereldwijd is er pas 9% circulariteit bereikt. In Nederland zelf staan wij er iets beter voor. In 2021 zat Nederland aan 24,5% circulariteit. (CBS, Circulariteit Nederlandse economie nauwelijks toegenomen dd 26-1-2023) Dit cijfer hebben wij vooral behaald doordat er in Nederland veel afval gerecycled wordt. Dit is voor een eerste stap heel goed. En dit willen wij graag nog beter maken. Want recycling is de op één na minst circulaire methode van grondstofbesparing. En in een circulaire economie willen wij het liefst zoveel mogelijk grondstoffen besparen en dat wat we gebruiken behouden.

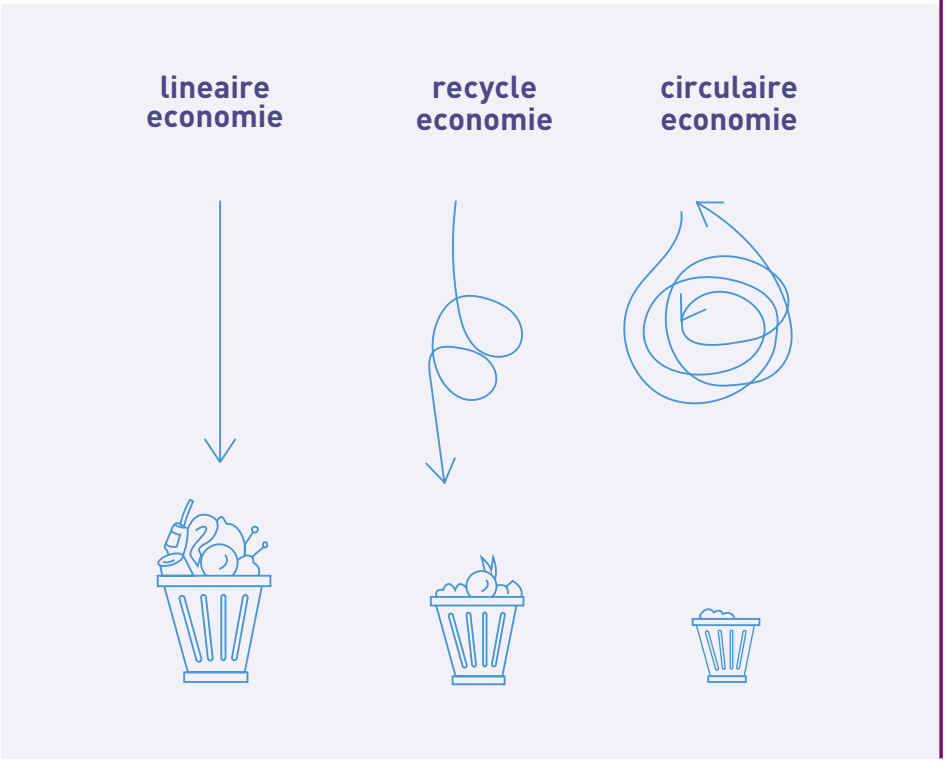

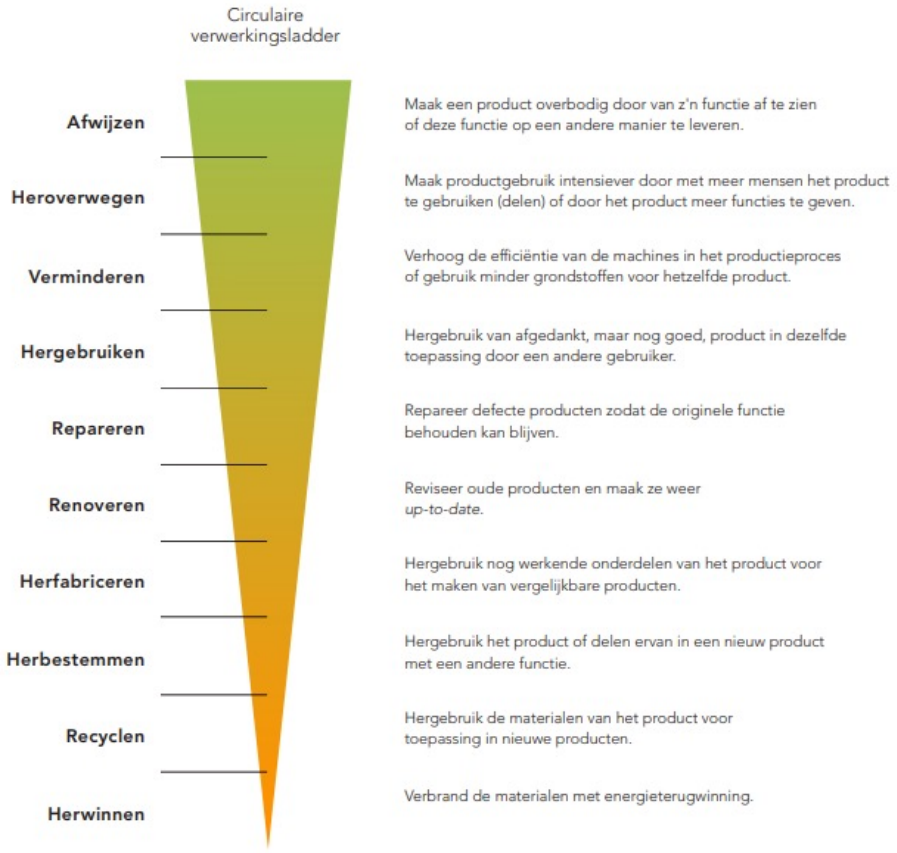

Bron: Strategie Amsterdam Circulair 2020-2025

De R-ladder

In een circulaire economie is de verspilling van grondstoffen minimaal en het behoud van waarde van grondstoffen maximaal. Om dat te bereiken, moeten we afstappen van het model van een lineaire economie. Dus niet meer: produceren – consumeren -weggooien. Maar bewuster kopen – langer gebruiken – en afval zien als een grondstof en niet iets wat we zomaar weg kunnen gooien zonder gevolgen.

Het lineaire economische systeem is niet langer houdbaar. Wereldwijd raken de voorraden grondstoffen op en door de grote mate waarin we produceren en weggooien gaat ons leefmilieu achteruit. Doordat veel grondstoffen schaars worden, stijgen de grondstofprijzen, terwijl aan de andere kant veel producten en waardevolle grondstoffen worden afgedankt en in de verbrandingsoven verdwijnen. Arbeid, energie en grondstoffen worden hierbij vernietigd en de uitstoot neemt toe. Bronnen: PBL, Integrale circulaire economie rapportage 2023 / CBS, Circulariteit Nederlandse economie nauwelijks toegenomen dd 26-1-2023)

Om een circulaire economie te bereiken, kun je verschillende aanpakken gebruiken. Een aanpak waar in dit plan voor gekozen is, is de R-ladder. Op de R-ladder kan je zien hoe circulair iets is. De R-ladder heeft 6 treden (R1 tot en met R6) (in sommige modellen worden meerdere treden onderscheidden). Het principe is overal gelijk: Hoe hoger je op de ladder komt, hoe meer grondstoffen je bespaart en hoe meer circulair je presteert/bezig bent. R1 is de hoogste trede. Als je daar bent bespaar je de meeste grondstoffen. Bron: https://www.rvo.nl/onderwerpen/r-ladder

Grondstoffen die je niet gebruikt en producten die je niet maakt, worden ook geen afval. Het lijkt een open deur, maar dit is waar het meeste circulaire voordeel te halen valt. Daarom wordt ook wel gezegd: *"In een circulaire economie bestaat geen afval. Alles is een grondstof."*

Als wij de ladder volgen dan betekent dat, dat wij de meeste invloed hebben als we niet zoveel spullen meer kopen (dus nadenken voordat we allerlei spullen kopen die wij misschien niet nodig hebben (R1) en als wij slimmer gebruik maken van grondstoffen (R2). Een voorbeeld van R2 is deelauto's gebruiken. In Nederland zijn wij veel aan het recyclen (R5). Dat is een goede eerste stap. Daarna kunnen we opklimmen naar R4 en R3. Dit kan door producten te laten repareren in plaats van het meteen weg te gooien. Dit kan in repair cafés in Capelle aan den IJssel, maar ook gewoon bij de schoenmaker, de fietsenmaker of een naaiatelier. Ook kan je spullen weggeven, ruilen, delen, of tweedehands kopen.

R-ladder met strategieën van circulariteit

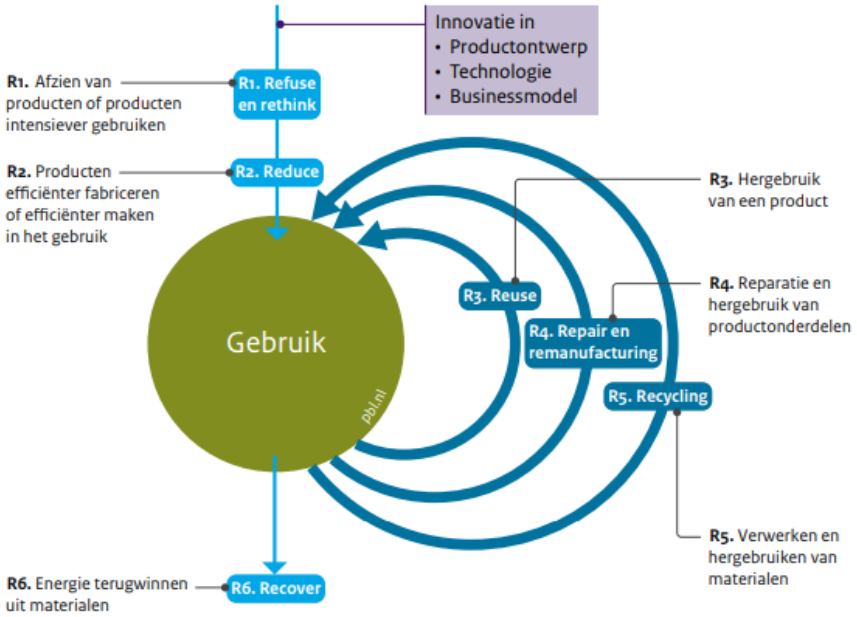

Bron: PBL

Reparatie door vrijwilligers van het Repaircafé.

Geraadpleegde bronnen

https://www.mkb.nl/
https://www.cirkellab.nl/
https://www.kragten.nl/circulaire-economie
https://circularities.com/
https://kenniskaarten.hetgroenebrein.nl/
https://lap3.nl/
https://www.mvonederland.nl/
https://www.mvonederland.nl/project-result/green-deal-circulair-inkopen-samen-naar-een-circulaire-economie/
Rijkswaterstaat, ministerie van infrastructuur en waterstaat "Toekomstbestendige inzameling KWD-bedrijfsafval"
https://circulair.biz/
Stichting CLOK (https://clok.nl/)
https://stec.nl/
https://neweconomy.eco/
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie/nederland-circulair-in-2050
https://www.dcmr.nl/afval-en-circulaire-economie-voor-bedrijven
dcmr : jaarplan 2023 programma energietransitie en circulaire economie
https://mrdh.nl/next-economy-bedrijventerreinen
https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/economie/circulaire-economie/
https://www.tudelft.nl/2023/tu-delft/repair-reuse-reduce-recycle-deze-4-experts-helpen-de-circulaire-economie-te-realiseren
https://www.yesdelft.com/
https://www.pbl.nl/onderwerpen/circulaire-economie

Geraadpleegde bronnen

rapporten PBL:

doelstelling circulaire economie 2030 (dd 2019)
op weg naar een robuuste monitoring van de circulaire economie (dd2020)
integrale circulaire economierapportage 2021 (dd 2021)
integrale circulaire economierapportage 2023 (dd 2023)
reflectie nationaal programma circulaire economie 2023-2030 (dd2023)

https://www.platformparticipatie.nl/CMP1/default.aspx (Van Landelijk Afvalbeheerplan naar Circulair Materialenplan
https://versnellingshuisce.nl/ (versnellingshuis Nederland circulair)
https://www.platform31.nl/verduurzaming-en-energie/circulariteit/
Op weg naar een circulair Leiden- strategie circulaire economie 2020-2023
Amsterdam circulair 2020-2025 strategie
Circulair Rotterdam – kansen voor nieuwe banen in een afvalvrije economie
Van zooi naar mooi – programma Rotterdam circulair 2019-2023
Uitvoeringsprogramma circulaire economie Hoekse Waard 2021-2026
De donuteconomie - Kate Raworth (https://www.kateraworth.com/doughnut/)
Markverkenning circulaire nulmeting bedrijfsleven Capelle aan den IJssel – 2022 (Bureau Cirkellab)